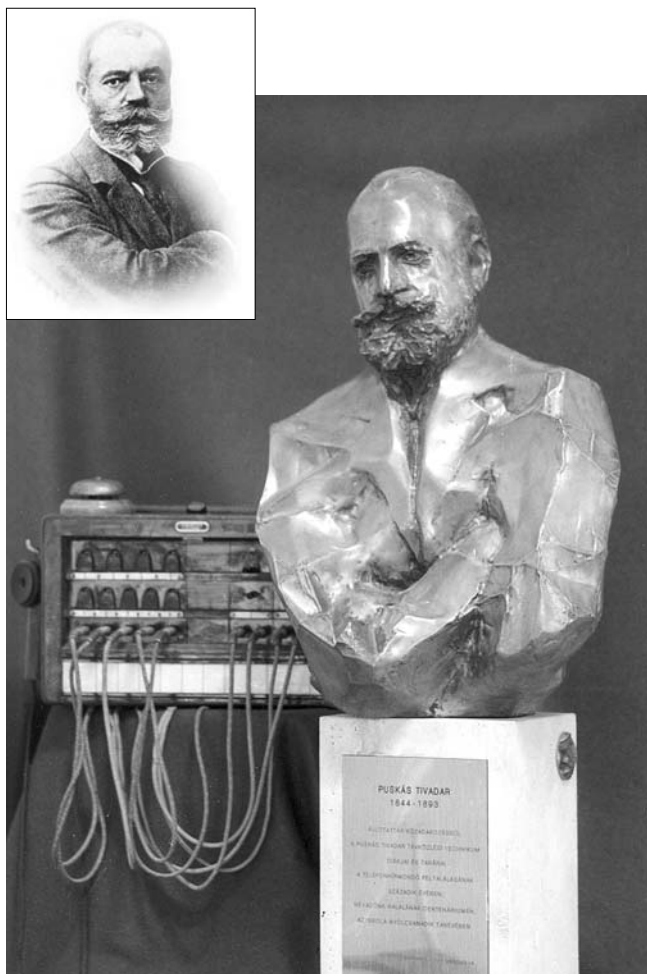

A Technikum ars poeticája – szobrokban elmesélve

KARNER JUDIT

karnerj.teacher@puskas.hu

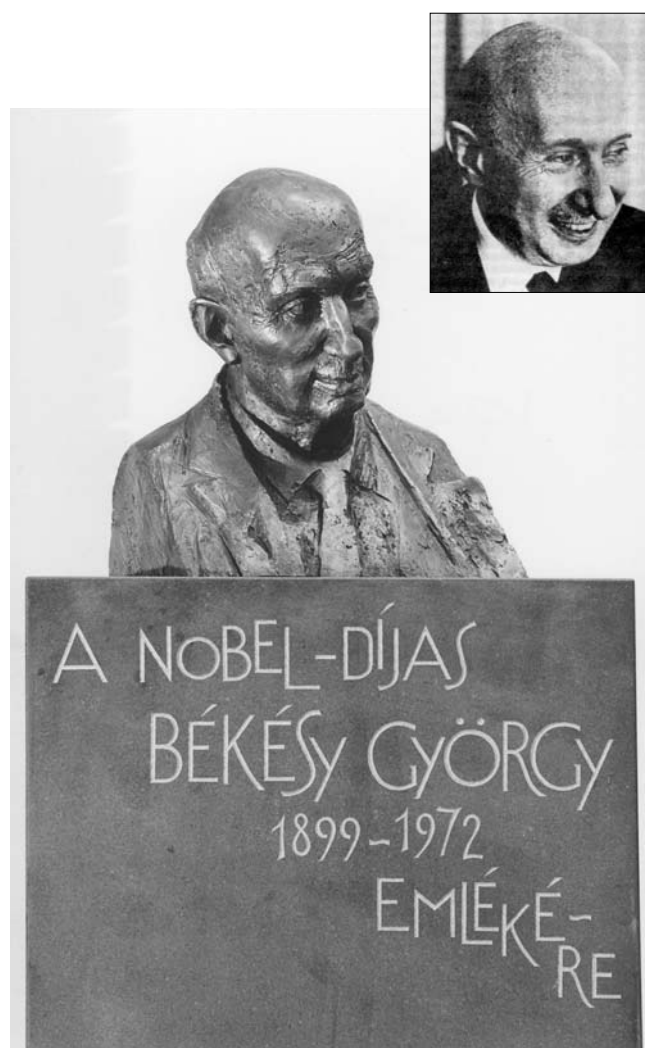
Az elmúlt 15 évben öt portrét avattunk a Gyáli úti alma mater területén. A bronzba öntött személyiségek, felavatóik és az ünnepek díszvendégei jellemzik legjobban iskolánk szellemiségét.

Puskás Tivadar szobrát a Telefonhírmondó feltalálásának 100. évfordulóján, 1993-ban a szakmai minisztérium (KHVM) államtitkára, Rajkai Zsolt avatta fel, Honti Mária fővárosi oktatási ügyosztályvezető (később MKM államtitkár) társaságában. Vagyis a szakma (hírközlés) és az oktatás (fenntartó) is aktív részese volt a ceremóniának. Különösen Honti Mária szavai voltak mélyenszántóak: „Nagy nap ez a mai, hiszen ötven éve nem avattunk szobrot középiskolában.”

A szerző megjegyzése (12 évvel az események után): Mivel a Puskás-szobor avatása után kezdődtek el a Gyáli úti szakközépiskola reprivatizációs tárgyalásai Hon-

ti Máriával és az ügyosztály vezetésével, nagy a valószínűsége annak, hogy a művészetek pártolása, a human gondolatok felvállalása nélkül nem kaptuk volna meg az ügyosztályvezető asszony feltétlen támogatását és a Puskás még mindig egy elhanyagolt külső-ferencvárosi iskola lenne...

Békésy György – Nobel-díjas postamérnök, volt óraadó tanár – szobrát születésének századik évfordulóján, 1999-ben Katona Kálmán, a KHVM minisztere avatta dr. Szendrő Péter professzor úr társaságában. (Mindketten a technikum diákjai voltak.) Itt ismét a szakma és az oktatás képviseltette magát, „gyáliutas” múlttal átitatva.

Magyar Endre postamérnök, mérnök-tanár szobrát születésének századik évfordulóján, 2000-ben Bán Tamás, a KHVM közigazgatási államtitkára avatta. Az ünnepi beszédet Heckenast Gábor – a magyar rádiózás leghíresebb élő műszakija –, a Magyar Rádió nyugalmazott műszaki igazgatója mondta. Ezzel egy kicsit finomodott a szellemi irány, a szakmai vezetés mellett már megjelent a felhasználók reprezentáns személyisége is.

Klebelsberg Kunónak, a 20. század legnagyobb vallási és közoktatási miniszterének szobrát Pokorni Zoltán OM miniszter avatta fel 2001-ben. Az esemény díszvendége Rácz János, a Széchenyi István Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Fakultásának (korábban a Felsőfokú Távközlési Technikumnak) főiskolai tanára volt. A Miniszter úr az 1962-es „egyetemalapító” munkájáért Rácz Jánost Klebelsberg Kuno-emlékéremben részesítette. A meghívottak névsorából kiviláglik, hogy a szakmai vezetők mellett a felsőfokú oktatás is képviseltette magát.

Neumann János szobrát – aki Szilárd Leó szerint az egyetlen „magyar zseni” volt – születésének századik évfordulóján, 2003-ban Jambrik Mihály IHM államtitkár avatta fel egy nemzetközi tudományos konferencia keretében, amelyet a Széchenyi István Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Fakultásával együtt szerveztünk. Európai országok tanárai és diákjai (franciák, németek, szlovákok, oroszok, bulgárok, ukránok és magyarok) tartottak angol nyelven előadásokat. Ez a konferencia már az iskolai előszele volt annak a nyitásnak, melyet az ország 2004. május 1-jén, az Unióhoz való

csatlakozáskor tett meg. További érdekessége a szobornak, hogy kópiája a Budapesti Műszaki Egyetem infoparkjában látható. A posztamensen briliáns szimbólumok mutatják Neumann János nagyszerűségét az informatika (01), a matematika (π), a játékelmélet ($\spadesuit$), a fizika (Bohr-modell) és a meteorológia ($\wedge$) terén. Reméljük, nem kell magyarázni, hogy ezzel az udvari szoborral sikerült integrálnunk a számítástechnika és távközlés = infokommunikáció, a közép- és felsőfokú szakmai oktatás és az európai egység gondolatát.

Az alkotókról:

A Puskás Tivadar Távközlési Technikum első portréját – a névadó mellszobrát – 1993 márciusában avattuk fel az iskola I. emeleti folyosóján. Alkotója **Borbás Tibor** Munkácsy-díjas szobrászművész.

Borbás Tibor 1942-ben született Budapesten Kertész Tiborként, de vezetéknevét anyai nagyapjára cserélte fel, mivel ügyvéd apja nem akarta engedni, hogy művészi pályára lépjen. A Képzőművészeti Főiskolán Somogyi József, Szabó Iván, Pátzay Pál és Ferenczy Béni voltak a mesterei. Az alkotás mellett a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanított is szobrászatot tizenhárom éven keresztül. Munkásságának elismeréseként 1985-ben Aranydiploma-díjat kapott.

Több mint harminc magyarországi település lakói gyönyörködhetnek köztéri alkotásaiban, de jutott munkáiból külföldre is: Genfben látható például a Puskás Tivadar-szobor első példánya. Munkái közt jelentős csoportot képeznek a magyar irodalom nagyjairól készült szobrai, többek között Adyt, Krúdyt, Kosztolányit, Babitsot, Radnótit örökítette meg.

Borbás Tibor 1995 nyarán tragikus körülmények között – közúti balesetben – életét veszítette.

A technikum épületében és udvarán található szobrok közül háromnak **Szathmáry Gyöngyi** Munkácsy-díjas szobrászművész az alkotója. 1999-ben az általa készített Békésy György-, 2000-ben a Magyar Endre-mellszobrót avattuk fel, majd 2003-ban Neumann János-térplasztikájával lettünk gazdagabbak.

A művész nő Szatmárnémetiben született 1940-ben. 1963-ban végezte el a budapesti Képzőművészeti Főiskolát, ahol mestere Mikus Sándor volt. A 70-es évek közepétől kezdve számtalan díjjal tüntették ki, többek között megkapta Vas Megye Tanácsának Derkovits-díját 1977-ben, a Munkácsy-díjat 1978-ban és kétszer a Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep díját. 1988-ig a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Rajz és Művészettörténeti Tanszékének docense volt. 1997 óta él Budapesten.

Számos magyarországi településen állnak köztéri szobrai (többek között Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Ópusztaszeren, Sárospatakon, Kaposváron, Leányfalun, Budapesten), de külföldön is találkozhatunk alkotásaival, így Amszterdamban látható például Liszt Ferencről készített bronz domborműve.

Munkásságában kezdettől fogva nagy szerepet kaptak a tudós- és művészportrék.

Az iskola udvarán álló Klebelsberg Kunó-mellszobornak **Jecza Péter** temesvári szobrászművész az alkotója, aki 1939-ben született Sepsiszentgyörgyön. Tanulmányait a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán végezte 1957 és 1963 között. Mesterei Kós András és Romulus Ladea voltak. 1979-ig a Temesvári Egyetem Rajztanárképző Karán, majd 1989-ig a Trajan Vula Műszaki Egyetemen tanított.

1975-től tagja a Német Szövetségi Köztársaság Képzőművész Szövetségének, 2005-től a Magyar Művészeti Akadémiának. Alkotómunkája elismeréseként megkapta többek között a Román Kulturális Érdemrend I. Fokozatát és a Ravennai Nemzetközi Szobrászati Biennálé aranyérmét.

Több városban, például Temesváron, Sepsiszentgyörgyön, Nagyszentmiklóson, Pécskán (ide készült az első Klebelsberg-szobra) láthatók köztéri alkotásai. Jecza Péter egyike a legtöbbet foglalkoztatott romániai magyar szobrászoknak.